

▶ 15 Marzo, 2018

L'astre s'ha apagat

El genial i popular físic Stephen Hawking mor als 76 anys

TEMA DEL DIA ▶ Pàgines 2 a 4 i editorial

► 15 Marzo, 2018

El científico universal

El físic britànic Stephen Hawking mor a casa seva, a Cambridge, als 76 anys

Tot i la seva malaltia, va fer aportacions capitals per a la comprensió de l'Univers

ANTONIO MADRIDEJOS
 BARCELONA

El 1963, quan Stephen Hawking tenia 22 anys i estudiava física a la Universitat de Cambridge, els metges li van diagnosticar una greu malaltia neurodegenerativa i el van informar que es moriria al cap de poc. Viuria dos anys més.

El científic, no obstant, es va sobreposar als mals auguris i, demostrant una força de superació excepcional, sempre unit a una cadira de rodes i després també a un sintetitzador de veu, va ser capaç de fer al llarg de les cinc dècades posteriors diverses aportacions capitals a l'astrofísica moderna en àrees com els forats negres, el Big Bang primigeni i l'expansió de l'Univers. A més, es va casar en dues ocasions, va tenir tres fills, va ser professor, va escriure nombrosos llibres i articles científics i de divulgació, va viatjar, va pronunciar conferències i es va convertir en el científic més famós del món.

L'astrofísic va morir ahir a casa seva de Cambridge als 76 anys, segons va informar la família. «Era un gran científic i un home extraordinari amb una obra i una herència que perviuran encara molts anys. El seu valor i la seva tenacitat, el seu geni i el seu humor han inspirat la gent a tot el món», van destacar en un comunicat els seus fills, Lucy, Robert i Tim.

VIURE AMB ELA // La malaltia irreversible i progressiva que patia Hawking, una esclerosi lateral amiotròfica (ELA), li va anar paralitzant el cos a poc a poc. Però no el cervell. De fet, els seus biògrafs subratllen que la malaltia li va donar una visió única del món: va superar els límits de la seva discapacitat entrenant-se la ment perquè funcionés d'una altra manera.

Nascut a Oxford en una família d'intel·lectuals el 8 de gener de 1942, de petit va ser tan bon estudiant de física i matemàtiques que els seus companys li deien Einstein. El 1959 va iniciar els estudis a la prestigiosa universitat de la seva ciutat, tot i que després es va traslladar a Cambridge, on es va doctorar en Física Teòrica i Cosmologia.

«El compromís amb Jane Wilde em va salvar la vida. **Tenia una raó per viure**», va escriure a propòsit del seu matrimoni

L'investigador tenia ELA, una malaltia neurològica progressiva. **De jove li van pronosticar dos anys de vida**

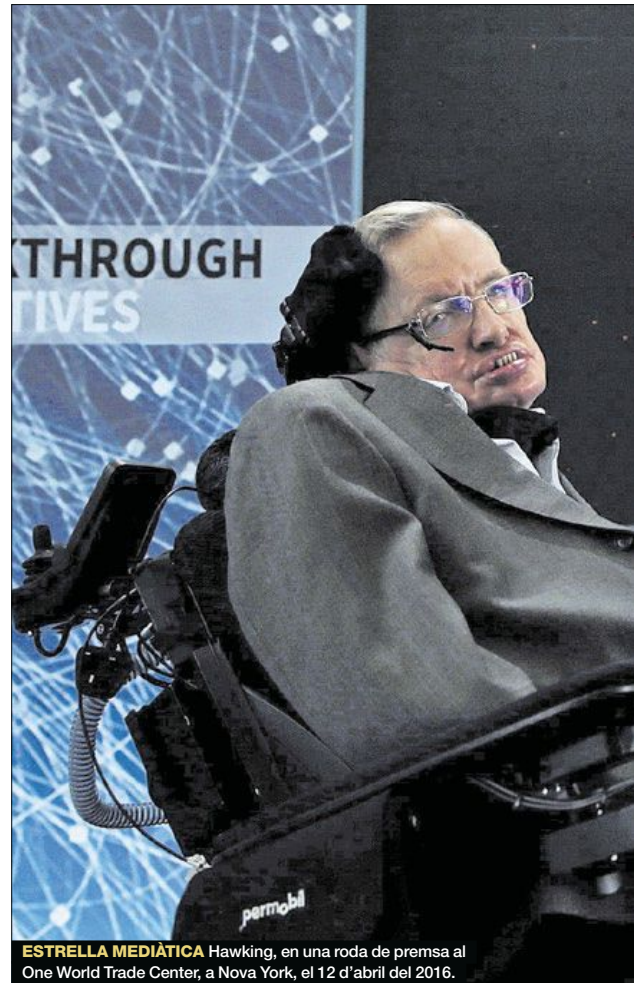
Encara que Hawking era un home amb una voluntat de ferro, el seu creixement vital no es pot deslligar de Jane Wilde, la seva primera dona, que estudiava Llengües Modernes. Es van conèixer en una festa de CAP d'Any i van decidir casar-se amb rapidesa tenint en compte que no sabien quant de temps li quedava a ell de vida. «El compromís em va salvar la vida. Em va donar una raó per viure», va escriure amb posterioritat el científic. Wilde, dos anys més jove, va haver de demanar un permís especial de la universitat ja que no estava permès que els estudiants es casessin.

A LA CÀTEDRA DE NEWTON // Després d'obtenir el doctorat, i ja caminant amb l'ajuda d'un bastó, es va dedicar a la recerca i a l'ensenyament als col·legis majors de Gonville i Caius. El 1977 va ingressar al Departament de Matemàtiques Aplicades i Física Teòrica de Cambridge, i el 1980 va obtenir la prestigiosa càtedra Lucasiana, la mateixa que havia ocupat Isaac Newton al segle XVII.

La seva popularitat fora dels cercles acadèmics no tenia fronteres. Viatjava, feia conferències i va ser protagonista convidat en algunes de les sèries més populars de televisió, com *Los Simpsons*, *Star Trek*, *Futurama* o *The Big Bang Theory*. La seva vida també va ser l'argument de documentals a la petita pantalla i va ser portada al cine a *La teoria del tot*, basada en un llibre escrit per la seva primera dona.

El 1985 va contraure una greu pneumònia a Suïssa i els metges van aconsellar retirar-li la màquina que el mantenia amb vida. Traslladat urgentment al Regne Unit, va ser sotmès a una traqueotomia que va ser la seva salvació, però que el va deixar sense veu. El 1990 va passar a conviure amb la seva infermera, Elaine Mason, amb qui es va casar el 1995.

Des del 2005 es comunicava movent un múscul de sota l'ull amb el qual accionava un sintetitzador de veu. «Per a les persones amb minusvalidesa, Hawking ha sigut un referent espectacular, la demostració que amb esforç es pot arribar lluny», relata Enrique Pérez Montero, investigador de l'Institut d'Astrofísica d'Andalusia (IAC-CSIC) que pateix

ESTRELLA MEDIÀTICA Hawking, en una roda de premsa al One World Trade Center, a Nova York, el 12 d'abril del 2016.

EFE / JASON SZENES

una malaltia progressiva que l'ha privat pràcticament de la visió.

El 1988 havia publicat *Breu història del temps*, obra de divulgació que va vendre 25 milions d'exemplars i el va consagrar entre el gran públic com el geni dels forats negres i la formació de l'Univers. Segons el mateix científic, Hawking volia explicar les seves teories al gran públic -una cosa que va fer només parcialment-, però ahora guanyar diners per mantenir la seva família mentre la salut se li seguia deteriorant.

INCANSABLE FINS AL FINAL // Hawking va treballar tota la vida per desentrañar les lleis que governen l'Univers i, amb el seu col·lega Roger Penrose, va mostrar que la teoria de la relativitat d'Einstein implica que l'espai i el temps han de tenir un principi, que va denominar Big Bang, i un final dins dels forats negres. A mitjans dels anys 70 va descobrir que la combinació de les lleis de la mecànica quàntica i la relativitat general desmentien que els forats negres fossin completament negres, ja que emetien una radiació que des de llavors es coneix com la radiació Hawking.

Hawking va ser essencialment un professor i físic teòric, **però també es va endinsar amb èxit en la divulgació**

Jaume Garriga, catedràtic de la **Universitat de Barcelona (UB)** que va ser col·laborador de Hawking als anys 90, a la mateixa Cambridge, recorda que l'astrofísic britànic era una persona «amb un ritme increïble» tot i que en aquell temps ja anava en cadira de rodes i tenia dificultats per comunicar-se. El va veure per última vegada fa tres anys. «Si havia reduït l'activitat era per la seva vida social, perquè no parava de fer conferències», afegix Garriga. «Va ser un home actiu fins al final». Segons el catedràtic de la UB, Hawking era, a més d'un físic excepcional, «una persona animosa i amb un gran sentit de la ironia».

De fet, el 2007 va ser convidat per la companyia nord-americana Zero Gravity i va fer un vol a l'estratosfera en què va poder experimentar la ingravidesa. El juliol del 2015 va presentar a Londres un projecte de recerca de vida extraterrestre finançat pel multimilionari rus Yuri Milner que pretén enviar una nau fins al sistema estel·lar més pròxim, Alfa Centauri. Hawking va assegurar que d'això depèn el futur de la humanitat, que no podrà sobreviure mil anys més sense escapar «més enllà del nostre fràgil planeta». ≡

Stephen Hawking
 ASTROFÍSIC. UNIV. CAMBRIDGE

«He viscut amb la perspectiva d'una mort imminent. No tinc por de morir, però no tinc pressa»

«L'Univers no només té una història, sinó qualsevol història possible»

«La raça humana necessita un repte intel·lectual. Deu ser avorrit ser Déu i no tenir res per descobrir»

«La intel·ligència és la capacitat d'adaptar-se al canvi»

«La nostra única possibilitat de sobreviure a llarg termini és expandir-nos cap a l'espai»

«Crec que l'explicació més simple és que no hi ha Déu. Ningú ningú dirigeix els nostres destins»